

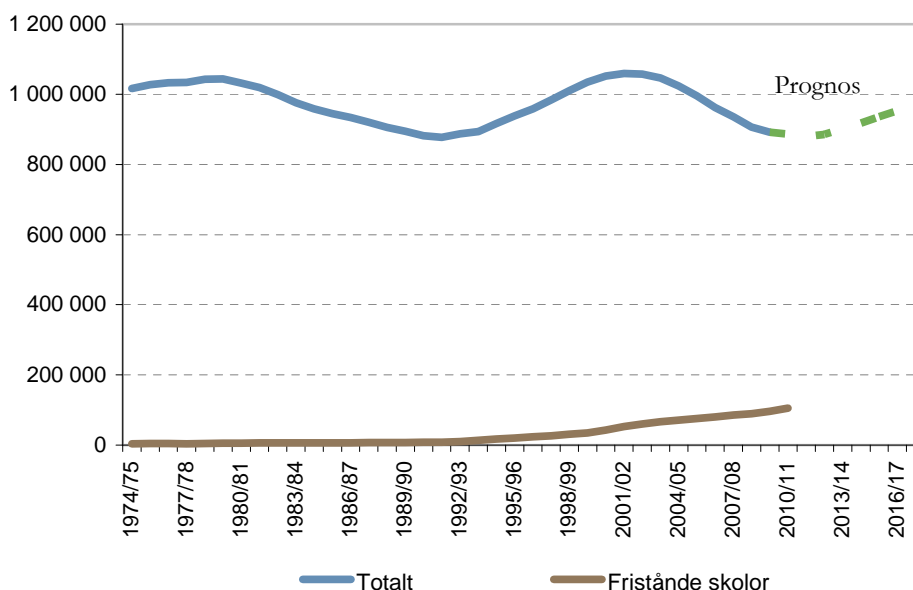
Elever i grundskolan läsåret 2010/11

Enligt skollagen är barn mellan 7 och 16 år som är bosatta i Sverige skolpliktiga. Detta medför att antalet elever i stort följer befolkningsutvecklingen för barn i skolåldern. Läsåret 2010/11 finns det ca 886 000 elever i grundskolan, vilket är en minskning från föregående läsår. Elevantalet har minskat kontinuerligt sedan läsåret 2001/02 och kommer att minska till ca 880 000 elever läsåret 2011/12. Därefter kommer elevantalet åter att öka.

Årskullarna i årskurs 3 till 8 är mindre än de varit under de senaste 15 åren och respektive årskurs understiger 100 000 elever. Samtidigt kommer elevkullarna som börjar årskurs 1 att bli allt större och redan nästa läsår kommer fler elever att börja i årskurs 1 än antalet som slutar i årskurs 9.

Precis som tidigare år fortsätter andelen elever i kommunala grundskolor att minska och uppgår nu till 88 procent. Andelen elever i fristående grundskolor har ökat och är nu 12 procent.

Diagram 1. Antal elever i grundskolan totalt samt i fristående grundskolor läsåren 1974/75–2010/11 samt prognos t.o.m. läsåret 2017/18.¹

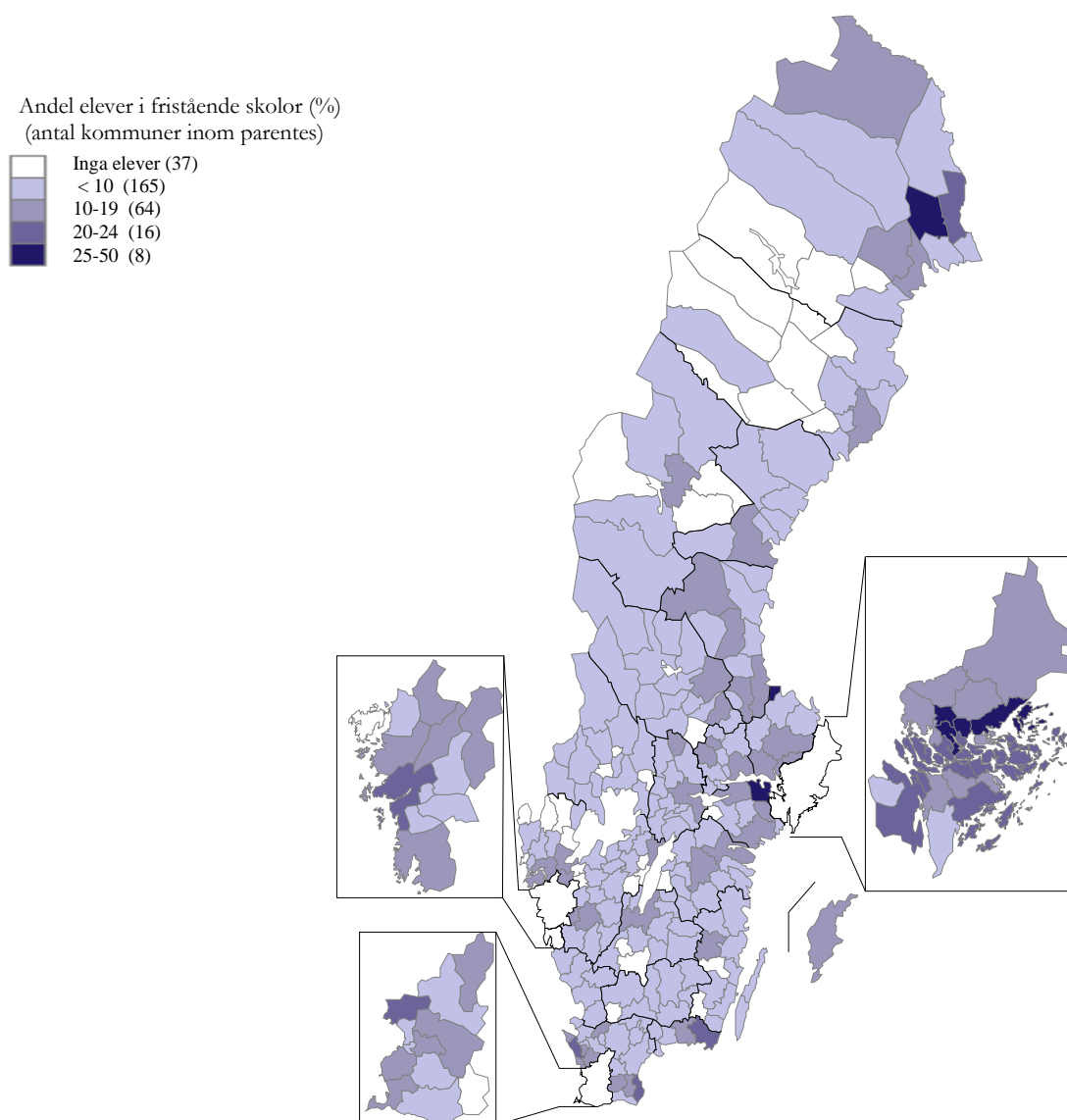

¹ I totalt ingår elever i kommunala skolor, sameskolan samt fristående skolor. I fristående skolor ingår dessutom elever i internationella skolor och riksinternat.

Andelen elever som går i fristående grundskolor varierar stort mellan kommunerna, vilket illustreras i figur 1. De flesta kommuner har få elever i fristående skolor. I 37 kommuner går inte några elever i fristående skola och i 165 kommuner går färre än 10 procent i fristående skolor. Kommunen med högst andel har 45 procent av eleverna i fristående skolor.

Det är mer vanligt att elever i befolkningsmässigt stora kommuner går i fristående skolor. Storstadskommuner och större städer har allmänt sett högre andel elever i fristående skolor än övriga kommuner.

Figur 1. Andel (%) elever i fristående grundskolor, per kommun läsåret 2010/11.

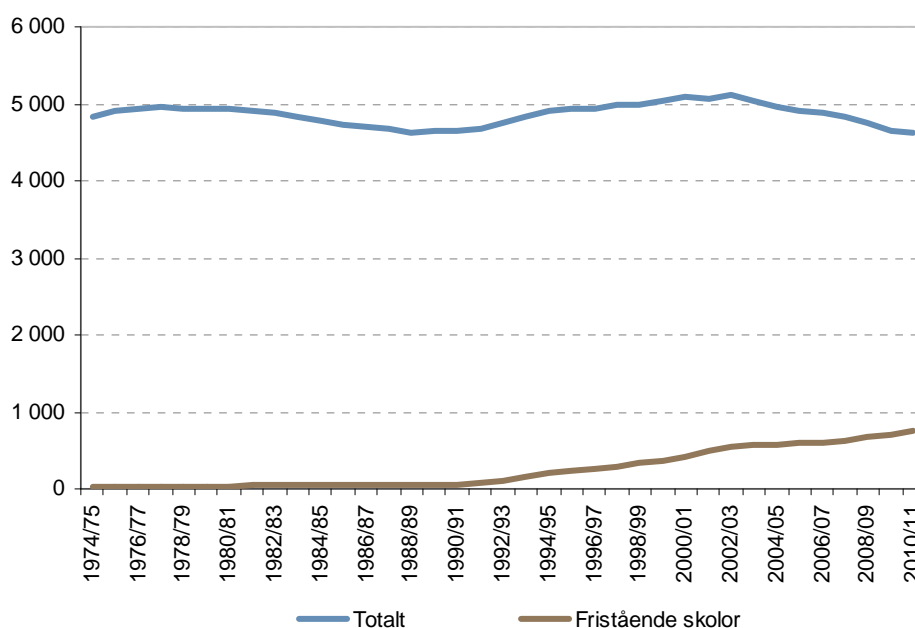

Fristående grundskolor fortsätter öka

Samtidigt som totala antalet skolor har minskat har antalet fristående skolor ökat. Läsåret 2010/11 finns 4 626 skolor, vilket är en minskning med 34 skolor jämfört med föregående läsår. Av dessa är 741 fristående skolor vilket är en ökning med 32 skolor. Samtidigt har antalet kommunala skolor minskat med 66 stycken, till 3880.

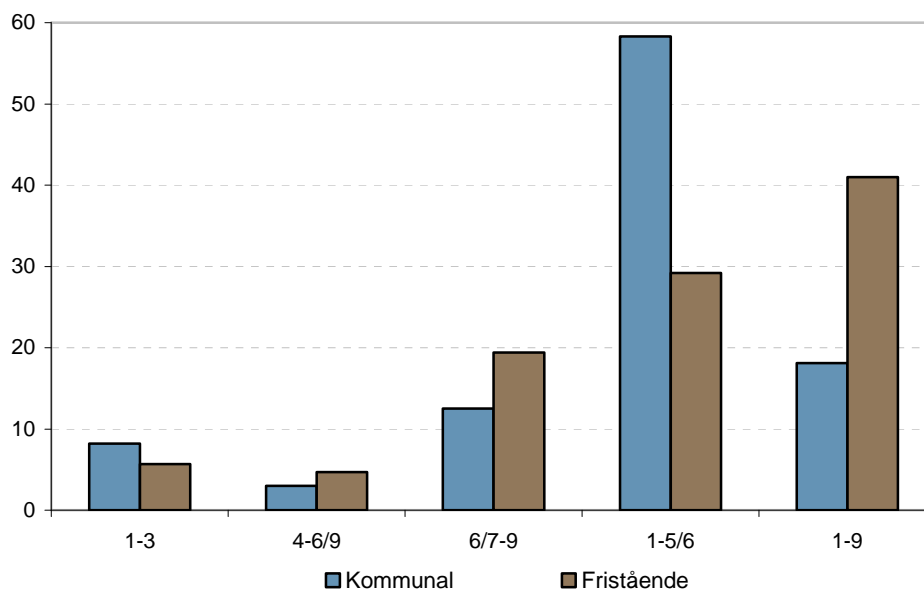
Skolor med fristående huvudmän har ökat kontinuerligt sedan läsåret 1992/93 då det överskred 100 stycken.

Diagram 2. Antal grundskolor i grundskolan totalt samt fristående skolor läsåren 1974/75–2010/11.

Årskurssammansättningen varierar mellan olika skolor. För kommunala skolor är det vanligast med kombinationer av lägre årskurser, 1–5/6 (58 procent) följt av 1–9 (18 procent). För fristående skolor är det mer vanligt med årskurskombinationen 1–9 (41 procent) följt av kombinationer av 1–5/6 (29 procent). Av eleverna i årskurs 6–9 är det 15 procent som går i fristående skola jämfört med 10 procent i de lägre årskurserna.

Diagram 3. Andel (%) grundskolor med olika sammansättning av årskurser per huvudman läsåret 2010/11.

Fristående skolor består av tre olika inriktningar samt internationella skolor och riksinternat. De flesta av eleverna i fristående skolor, 86 procent, går i skolor med allmän inriktning, 8 procent går i skolor med konfessionell inriktning och 4 procent finns i skolor med waldorfinriktning. Det är 2 106 elever som går i internationella skolor och 225 som går på riksinternat, vilket motsvarar 2 procent respektive cirka 2 promille av eleverna i fristående skolor.

Grundskolan har förutom kommunala och fristående huvudmän även sameskolorna med statlig huvudman. Detta läsår är antalet sameskolor lika som föregående läsår, 5 stycken och antalet elever uppgår till 141 stycken.

Elever i fristående grundskolor² har högre utbildade föräldrar

Ungefär hälften av eleverna i grundskolan har minst en förälder med högskoleutbildning och på fristående skolor är andelen över 60 procent.

I riksinternat och internationella skolor uppgår andelen elever med minst en förälder med högskoleutbildning till ca 80 procent följt av waldorfskolor där 73 procent av eleverna har minst en förälder med högskoleutbildning.

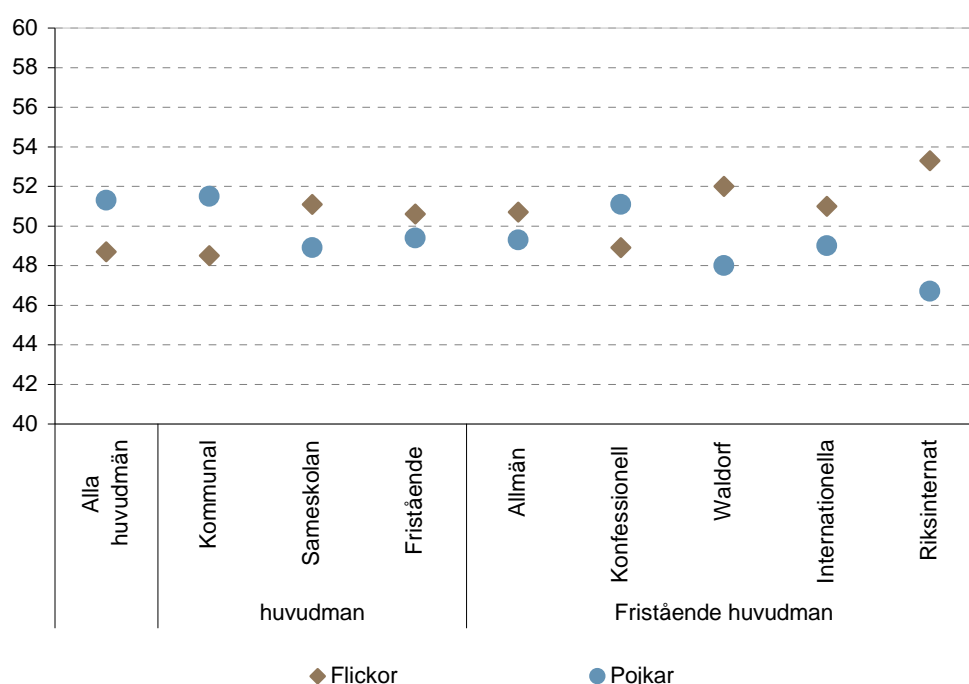
Andelen elever med utländsk bakgrund är något högre i fristående skolor än i kommunala, 21 procent jämfört med 18 procent. Sett till de olika inriktningarna för fristående skolor är andelen elever med utländsk bakgrund närmare 60 procent på internationella skolor. På riksinternat är motsvarande andel 17 procent och på wal-

² Uppgifter om utländsk bakgrund eller föräldrars utbildningsnivå har inte samlats in för elever i konfessionella skolor, vilket innebär att den elevgruppen ej ingår i sammanställningen.

dorfskolor 14 procent. De flesta eleverna i fristående skolor återfinns på den allmänna inriktningen och där har 20 procent av eleverna utländsk bakgrund.

Fördelningen mellan flickor och pojkar i grundskoleåldern 7–16 år är ungefär 49 procent flickor och 51 procent pojkar. Könsfördelningen blir det omvända för fristående huvudman där andelen flickor är 51 procent. I diagram 4 visas könsfördelningen i kommunala skolor samt för olika inriktningar av fristående skolor. Andelen flickor i fristående skolor har legat stabilt på 51 procent de senaste tio åren.

Diagram 4. Andel (%) flickor och pojkar i årskurs 1–9 i grundskolan totalt samt uppdelat på huvudman och inriktning för fristående skolor läsåret 2010/11.

Sexåringar i grundskolan

De flesta börjar i grundskolan vid sju års ålder men ett fåtal är yngre. Läsåret 2010/11 är 1 234 elever (1,2 procent) 6 år eller yngre i årskurs 1. Andelen har successivt sjunkit sedan 1996/97 då andelen uppgick till 8,1 procent, vilket motsvarade drygt 10 000 elever. Förskoleklass infördes hösten 1998 som frivillig skolform för sexåringar. Kommunerna är enligt skollagen skyldiga att bereda plats åt sexåringar i grundskolan om vårdnadshavarna så önskar. Andelen sexåringar i årskurs 1 i kommunala skolor är något lägre än rikssnittet och 4,2 procent för fristående skolor. De internationella skolorna har högst andel sexåringar i årskurs 1, följt av konfessionella skolor.

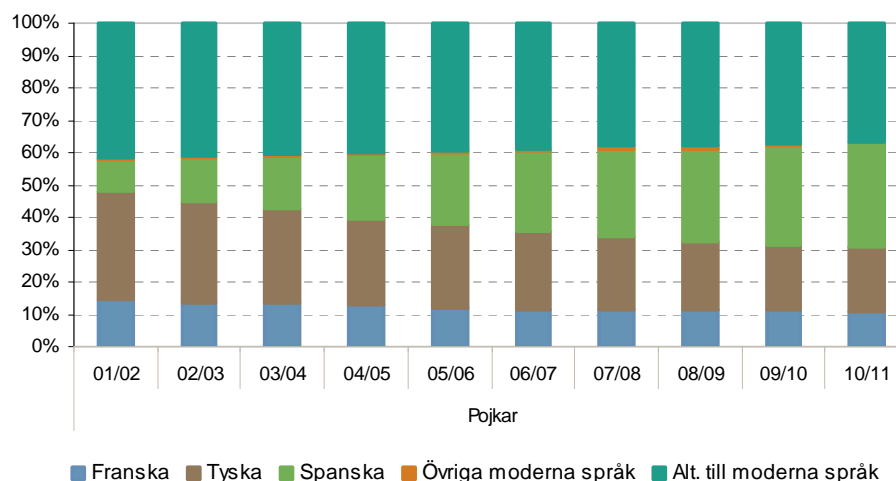
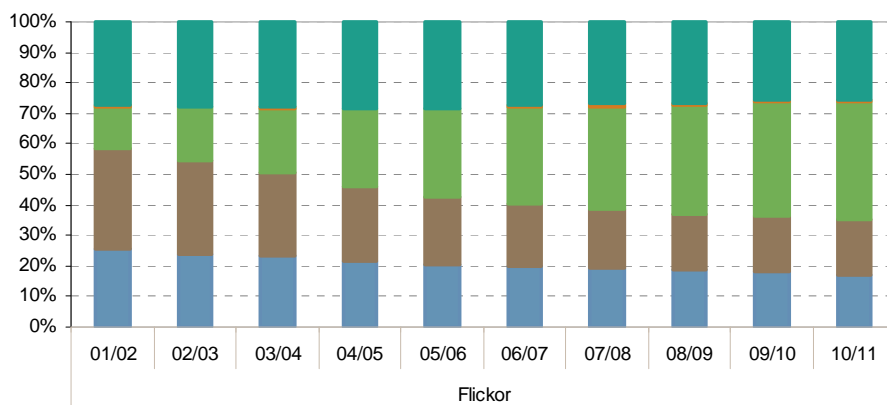
Av sexåringarna i årskurs 1 är 63 procent flickor och 37 procent pojkar. Fördelningen kan även beskrivas som att andelen sexåringar bland flickorna i årskurs 1 är 1,5 procent och bland pojkarna nästan 1 procent.

Mer än hälften av eleverna i årskurs 9 läser spanska som språkval

Moderna språk eller alternativ till moderna språk kan läsas både inom ramen för språkvalet och för elevens val. Andelen elever i årskurs 9 som läser moderna språk inom språkvalet ligger läsåret 2010/11 på 67 procent, vilket är en ökning jämfört med de senaste åren.

Andelen elever som läser spanska har ökat de senaste tio åren. Bland elever i årskurs 9 som läser ett modernt språk inom språkvalet, är det nu fler än hälften av eleverna som läser spanska. Ökningen är störst hos flickor. Det näst mest populära språket är tyska följt av franska.

Diagram 5. Andel (%) i årskurs 9 som läser moderna språk och alternativ till moderna språk inom ramen för språkval uppdelat på kön, läsåren 2001/02–2010/11.

Liksom tidigare år läser flickor moderna språk i större utsträckning än pojkar och det är en högre andel av flickorna som läser franska och spanska. Bland övriga mo-

derna språk är finska störst, men tillsammans är det är färre än 1 procent i årskurs 9 som läser övriga moderna språk.

Inom alternativ till moderna språk ingår modersmål, svenska som andraspråk, svenska, engelska, teckenspråk eller en kombination av svenska och engelska. Bland dessa är kombinationen av svenska och engelska vanligast, följt av engelska och svenska. Det är fler pojkar än flickor som läser alternativ till moderna språk.

I allmänhet sker språkvalet först inför årskurs 6 och det är då närmare 78 procent av eleverna som har ett språkval. Språkval förekommer även i lägre årskurser men i mycket liten omfattning. Andelen elever som läser moderna språk eller alternativ till moderna språk i årskurs 1 till 5 varierar mellan 4 promille och 1 procent. Andelen elever som läser moderna språk inom ramen för elevens val i årskurserna 8 och 9 är lägre än 2 procent.

Modersmålsundervisning och svenska som andraspråk

Läsåret 2010/11 rapporterades 181 412 grundskoleelever vara berättigade till modersmålsundervisning, vilket motsvarar 20 procent av samtliga elever. Detta innebär att andelen berättigade till modersmålsundervisning fortsätter att öka. För fem år sedan var andelen 15 procent. Under hela 90-talet pendlade denna andel mellan 11 och 12 procent. Det är ungefär en lika stor andel flickor som pojkar som är berättigade till modersmålsundervisning.

Det är dock inte alla berättigade elever som också deltar i modersmålsundervisningen. Andelen av de berättigade eleverna som deltar i modersmålsundervisning är 55 procent och något högre jämfört med föregående läsår. Andelen har varierat mellan 53 och 56 procent de senaste fem åren. Det är en något större andel flickor (57 procent) av de berättigade eleverna som deltar i modersmålsundervisning jämfört med pojkar (54 procent).

Andelen elever som deltar i undervisning i svenska som andraspråk är 8 procent. De senaste 15 åren har andelen legat mellan 6 och 8 procent. Pojkar deltar i något större utsträckning än flickor i undervisningen i svenska som andraspråk.

I skolor med kommunal huvudman är 20 procent berättigade till modersmålsundervisning. Totalt av samtliga elever i kommunala skolor deltar 11 procent i modersmålsundervisning och 8 procent läser svenska som andraspråk. Motsvarande för skolor med fristående huvudman är 22 procent berättigade och 15 procent deltagande i modersmålsundervisning. Totalt läser 7,6 procent av eleverna i fristående skolor svenska som andraspråk. Andelarna skiljer sig mellan de fristående skolornas inriktningar då konfessionella skolor har en hög andel berättigade till och deltagande i modersmålsundervisning samt elever som läser svenska som andraspråk medan waldorfskolor har en betydligt lägre andel.

I de tre storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö är mer än var tredje elev i kommunala skolor berättigade till modersmålsundervisning. Liksom tidigare läsår har de större kommunerna betydligt större andel elever som är berättigade till modersmålsundervisning jämfört med de mindre kommunerna. Det är också de kom-

muner som har störst andel berättigade som har störst andel deltagande i undervisningen. Deltagandet bland de berättigade är lägst i glesbygdskommuner och mindre kommuner. Detta mönster gäller även för andel deltagande i svenska som andraspråk.

Runt 20 procent av eleverna i kommunala skolor i storstäderna läser svenska som andraspråk. Motsvarande andelar för förortskommuner och större städer är 7–8 procent. Liksom tidigare läsår har de större kommunerna betydligt större andelar elever som läser svenska som andraspråk jämfört med de mindre kommunerna. Andelarna för glesbygdskommuner och mindre kommuner är 2–3 procent.

Antalet asylsökande elever minskade kontinuerligt under fyra års tid till och med 2006 men har därefter ökat. Antal asylsökande elever är detta läsår 3 246 stycken, vilket är en ökning med 12 procent sedan föregående läsår.

Tabeller på Skolverkets webbplats

Tabellerna som uppgifterna är hämtade från hittar du på Skolverkets webbplats under länken ”Statistik & analys”. Där finns Sveriges officiella statistik om grundskolan för läsåret 2010/11 (och tidigare läsår) på riksnivå samt statistik på kommun-, läns- och skolnivå. Sammanställning om elevers utländska bakgrund och föräldrars utbildningsnivå presenteras i databasen SIRIS.